



امارت اسلامی افغانستان
وزارت تحصیلات عالی
ریاست پوهنتون هریوا
معاونیت تحقیقات علمی
آمریت تحقیقات علمی



طرز العمل بررسی پلجریزم (سرقت علمی) آثار علمی پوهنتون هریوا

بهار ۱۴۰۵

ماده ۱. هدف

هدف این طرزالعمل، جلوگیری از پلجریزم (سرقت علمی)، ارتقای کیفیت آثار علمی و تأمین معیارهای اخلاق پژوهشی در مقالات علمی استادان می باشد.

ماده ۲. ساحه تطبیق

این طرزالعمل شامل موارد زیر می گردد:

- مقالات علمی استادان (مقالات ارسالی به مجله پوهنتون)

ماده ۳. تعریف و انواع پلجریزم

تعریف: پلجریزم (Plagiarism) یا سرقت علمی عبارت است از استفاده از ایده ها، کلمات، ساختار فکری، تصاویر یا آثار دیگران بدون ذکر منبع و ارائه آن به نام خود.

انواع: این عمل شامل موارد زیر می باشد:

- کپی برداری مستقیم از آثار دیگران (Direct)
- بازنویسی (Paraphrasing) بدون ذکر منبع
- استفاده از ساختار فکری یا تحلیل دیگران
- سرقت ادبی موزاییکی (ترکیب جملات از منابع مختلف)
- و حتی سرقت از خود (Self-plagiarism) است

پلجریزم یک عمل غیر اخلاقی و در مواردی جرم علمی محسوب می گردد که می تواند منجر به رد اثر، ابطال مدرک، یا پیامدهای انضباطی گردد.

ماده ۴. پیامدهای پلجریزم

- تخریب اعتبار علمی و حرفه ای
- رد مقاله
- جلوگیری از نشر آثار علمی
- پیامدهای اداری و انضباطی

ماده ۵. روش های جلوگیری از پلجریزم

- استفاده از نقل قول مستقیم همراه با ارجاع
- بازنویسی علمی (Paraphrasing) با ذکر منبع
- استفاده دقیق از سیستم های ارجاع دهی (Citation Styles)
- استفاده از نرم افزارهای بررسی مشابهت

ماده ۶. تشخیص پلجریزم

بررسی آثار علمی از طریق نرم افزارهای معتبر و سیستم های مشابه انجام می گردد و راپور رسمی تهیه می شود.

ماده ۷. نرم افزارهای تشخیص مشابهت

برترین نرم افزارهای بررسی مشابهت علمی و پژوهشی:

- iThenticate (آی ثنتیکیت): بهترین و معتبرترین ابزار برای بررسی مقالات علمی، پایان نامه ها و اسناد پژوهشی با دیتابیس عظیم (بیش از ۲۰۰ میلیون سند علمی).
- Turnitin (ترنیتین): ابزار اصلی دانشگاه ها و ژورنال ها برای مقایسه محتوا با میلیاردها صفحه وب و مقاله.
- Grammarly: علاوه بر ویرایش گرامری، قابلیت تشخیص سرقت ادبی را نیز دارد.

سامانه های مشابهت یاب متون فارسی:

- سمیم نور (Samimnoor): سامانه تخصصی ایرانی برای کشف سرقت علمی و ادبی در متون فارسی با پایگاه داده قوی.
- همانندجو (ایرنداک): سامانه داخلی برای بررسی همانندی پایان نامه ها و مقالات در دانشگاه های ایران.

نرم افزارهای مشابهت یاب عمومی (محتوای وب):

- Copyscape (کپی اسکپ): بهترین ابزار برای وب مستران و تولیدکنندگان محتوا جهت بررسی کپی بودن محتوای سایت.
- Dupllichecker (دوبلی چکر): ابزاری رایگان و سریع برای بررسی درصد تشابه متن.

ماده ۸. مراحل اجرایی دریافت مقالات علمی استادان

مراحل اجرایی:

۱. تسلیمی مقاله به مجله پوهنتون یا معاونیت تحقیقات علمی
۲. بررسی ابتدایی از نظر ساختار، فورمت و معیارهای علمی
۳. بررسی پلجریزم و تهیه راپور رسمی از سیستم ها و نرم افزار های در دسترس
۴. تصمیم گیری :
 - ۰٪ - ۱۵٪ → قابل قبول و ارسال به داوری علمی
 - ۱۶٪ - ۲۵٪ → نیاز به اصلاح
 - بیشتر از ۲۵٪ → رد مقاله
۵. ارجاع به داوری علمی (Peer Review) در صورت پذیرش
۶. بایگانی و آرشیف کامل اسناد

ماده ۹. اصول مشترک

- حفظ محرمانگی اطلاعات
- ثبت کامل و غیرقابل حذف اسناد
- نگهداری حداقل چندساله اسناد
- استفاده از سیستم های معتبر بررسی مشابهت

ماده ۱۰. مسئول پلجریزم:

الف- مسولین مجله (سردبیر، هیئت تحریر و مدیر اجرایی مجله):

- نظارت بر مقالات استادان
- تطبیق معیارهای نشر علمی

ب- آمریت تحقیقات علمی و معاونیت تحقیقات علمی:

- نظارت کلی و پالیسی سازی
- ارزیابی کیفیت اجراآت

ماده ۱۱: انفاذ و تعدیل

۱. این طرزالعمل پس از تصویب شورای علمی پوهنتون، بالای مسؤلین و ادارات مربوط لازم الاجرا می باشد؛
۲. تعدیل این طرزالعمل با پیشنهاد معاونیت تحقیقات علمی و تأیید شورای علمی پوهنتون امکان پذیر است.
۳. این طرزالعمل در جلسه کمیته مرکزی تحقیقات علمی تاریخ ۱۴۰۵/۱/۲۵ پروتکل (۱) مورد تصویب قرار گرفت.
۴. این طرزالعمل در جلسه شورای علمی پوهنتون تاریخ ۱۴۰۵/۲/۵ پروتکل (۲) مورد تصویب قرار گرفت.
۵. نسخه نهایی این طرزالعمل دارای ۱۱ ماده می باشد.

والسلام

دکتر محمدرفیق شیرزی

رئیس عمومی پوهنتون هریوا